ORDET FRITT

Alla Svenska Canada-Tidningens prenumeranter och övriga svenskar äro välkomna att yttra sig i denna avdelning. Redaktionen ikläder sig dock intet moraliskt ansvar för i dessa skrivelser yttrade åsikter. Följande regler ha vi emellertid sett oss nödsakade att uppställa: 1. Skriv endast på ena sidan av papperet och med bläck. 2. Skriv så tydligt och koncentrerat samt på saklig gående som möjligt. 9. Undvik häftiga utfall mot olika tänkande.

REDAKTIONEN.

JORDBRUKETS SOCIALISERING ÄNNU EN GÅNG.

Att få något grepp på mr Andrew Olsons i S.C.T. för den 16 februari publicerade funderingar är icke så lätt. Mr. Olson kastar sig med glatt mod från det ena till det andra. Om jag har förstått honom rätt, tror han icke på kooperativ farmning, utan håller styvt på individuell. Han tror icke håller på jordens socialisering utan håller på den privata egendomsrätten till jorden. Trots de erfarenheter jag tror mig veta mr Olson gjort som farmare under kapitalistsystemet — vilka icke alltid varit av det mest angenäma slaget — är han tydligen ganska nöjd med detta system och ser ingen anledning att införa ett nytt. Han säger ju: "Jag tror, att vi med en klok lagstiftning, även under nuvarande rådande system, skall kunna få det någorlunda drägligt såväl för farmaren som industriarbetaren, om till exempel rättvisa lagar stiftades o. s. v." I likhet med Gompers tror han på en dräglig tillvaro för det arbetande folket inom det kapitalistiska samhällets ram. Och i den tron är det både mr Gompers och mr Olson väl unnat att leva. Socialismen kommer dock som en naturnödvändighet, när kapitalismen fullgjort sin mission, vilken den nu synes ha gjort. För att underlätta övergången, för att göra den så litet våldsam som möjligt, är det dock önskvärt, att flertalet farmare och arbetare redan nu komma till insikt, vad socialismen innebär, och att den av dem, för deras egen välgångs skull, bör accepteras.

Trots denna tro på det kapitalistiska systemets fördelar, synes mr Olson ha en förkänning av, att socialismen eller kommunismen dock är i antågande. Han säger nämligen: "Jag tror under kommunistsystemet så kommer farmaren att äga så mycket jord som han och hans familj kan sköta... Ty även under socialistsystem kan ej den privata egendomen fullt avskaffas".

Här kanske mr Olson gör den största gubben i hela sitt brev. Jag misstänker, att det är propagandan från visst kvacksalvarhåll, som här fått honom på villospår. Vad än dessa kvacksalvare må säga, så vet den, som studerat socialsimen och dess handböcker, att någon privat äganderätt till jorden icke kan förekomma under socialismen. Jag ber här att få citera Ole Hjelt, som i "Farmaren och Socialismen" skriver:

"Den privata egendomsrätten till jorden blir avskaffad under socialismen och ersatt med brukningsrätt. Denna omstörtning av det bestående förhållandet, är ett av de ting, som kan förutsägas rätt nu. Ty här existerar icke mer än en väg. Det är ej tal om en eller två vägar, utan endast om denna enda. Ty så länge jorden är privatägd, kan det finnas anledning för spekulanter att tillägna sig frukterna av den andres arbete genom spekulation, utan att giva valuta. Det är detta, som är den svaga sidan i kapitalismen och alla andra exploateringssystem, nämligen att folk kan förvärva sig rikedom utan att giva ersättning... Jorden tillhör samhället och kan ej köpas eller säljas, utan de, som bruka den, få brukningsrätt. Pg vad sätt brukningsrätten blir ordnad i detlaj kommer folket att avgöra själv".

Hjelt, som ju själv är farmare och som ytterst noga studerat socialismen och de socialistiska handböckerna, häfdar i samma bok den uppfattningen, som jag redan i min första artikel lancerade, nämligen att under socialismen kommer man att bruka jorden kooperativt. Han lämnar visserligen en möjlighet öppen för individuell farmning, men han tror tydligen icke på den, lika litet som jag. Han säger nämligen:

"Under socialismen kommer det att bli individuell och kooperativ farmning. Det är stora förutsättningar för, att den kooperativa farmningen blir den dominerande. Ej för att den socialistiska styrelsen vill bestämma något dylikt med lag, utan därför att man genom kooperation kan farma i större skala. Det är en lag, som håller streck i de flesta produktionsgrenar, att man kan producera rikedom billigare i stor skala än i liten. I stor kooperativ farmning kunna de mest arbetsbesparande maskiner användas, där kan man ha vetenskapligt utbildade fackmän och de mest vetenskapliga processer kunna tagas i produktionens tjänst. Detta kan ej sägas om mindre farmning. Vid mindre farmning brukas som regel de mest bakvända metoder. Även om dessa metoder kunna förbättras, så kan ej denna farmning konkurrera med stor kooperativ farmning".

Det är ingen, mr Olson, som sagt, att farmaren är lat — det är icke vackert att lägga sådana uppfinningar i andras mun! Men det har jag sagt, att småfarmaren, den individuelle farmaren, slösar med en massa mänsklig energi, som i stor kooperativ farmning kan tillvaratagas. Den praktiske farmaren Hjelt säger detsamma — han endast användes kraftigare utryck då han påpekar, att "de mest bakvända metoder" användas vid den individuella farmningen. Jag tror, att en praktisk farmare som mr Olson skall vid närmare eftertanke komma till samma uppfattning.

Socialismen kommer, som sagt, även om många farmare och arbetare i blindo skulle göra motstånd mot den. Jag vet, att många farmare ännu — på grund av obekantskap med socialismen — icke vilja acceptera den. Men ju mer kapitalismen lider mot sitt slut, desto bittrare skola erfarenheterna bliva, och det skall komma en dag då även de häftigaste motståndare skola drivas till socialismen. Och då skall man icke längre lyssna till dessa kvacksalvare, som nu ligga i med händer och fötter och predika mot jordens socialisering. Icke häller skola våra farmare då utbringa leven för kringflackande bedragare.

* * *

Jag trodde, att det lysande snillet O. S. Nelson efter alla sina bedrifter skulle ha hörsammat det råd, som ofta givits honom, nämligen att "aldrig mer släppa dynggrepen, om han åter skulle få tag i den". Men nej! Nelson är tydligen en "nervy guy". Han generar sig icke, och i avsaknad av allt vad självkritik heter, är han i Forum av den 1 februari ute och orerar om "Farmaren och socialiseringen". Nelson omtalar, att sedan han kokat ihop detta dyrbara aktstycke, upptäckte han till sin fasa, att jag redan skrivit i frågan. T.o.m. Nelson insåg det fatala häri, ty jag hade ju i min artikel vederlagt allt det svammel, som Nelson här gör sig skyldig till. Man blir naturligtvis icke fullt klok på Nelsons "artikel", men man kan fiska ut så mycket, att han anser, att single tax systemet är den stora frälsaren, och att han, i oändlig okunnighet om socialismen, som han påstår icke kan genomföras med avseende på jordbruket, fasar inför tanken på avskaffandet av den privata äganderätten till jorden. Av vad jag härovan sagt och av vad jag citerat från Ole Hjelt, förstår man, hur rätt jag hade, då jag i min första artikel sade, att ingen socialism kan förverkligas utan jordens socialisering och att den som tror något annat helt enkelt icke är någon socialist. Vi kunna tillägga: den, som pratar i nattmössan som mr Nelson, har aldrig studerat de socialistiska handböckerna och om han tittat i dem, har han icke förstått deras innebörd.

Min artikel var som sagt ytterst fatal för Nelson och därför söker han komma undan med följande: "Jag skulle råda mr Brown att gå tillbaka till socialismens handböcker och studera dem litet närmare. Han har naturligtvis lärt sig de för en salongssocialist så nödvändiga fraserna och slagorden, men därutöver sträcker sig icke hans kunskap. Marks (lägg märke till hur mannen icke ens kan stava Karl Marx' namn. — N.F.B.) och Engels känner han icke och om rörelselagarna för den sociala utvecklingen är han absolut okunnig".

Vilket påminner mig om följande episod: En söndag för ungefär ett år sedan hölls i Winnipeg en debatt i Strand teater mellan H. M. Bartholomew av Socialist Party of Canada och någon reformistisk herre — jag kommer nu icke ihåg vilken. Vid utgången från teatern påträffades O. S. Nelson och på tillfrågan vad han tyckte om Bartholomew, svarade han på sitt vanliga självsäkra sätt: "Fy t—n, en sådan kolportör". Bartholomew kan, liksom jag, känna sig smickrad av ett dylikt omdöme från detta håll. Som de flesta torde veta, är Bartholomew icke blott en förstklassig talare, utan han är kanske den inom det canadiska socialistpartiet, som har det mest gedigna teoretiska underlaget — och det vill icke säga så litet.

Vad en person som Nelson gör för omdömen, kvittar naturligtvis i förståndigt folks ögon. Man kan ju knappast taga en man på allvar, som kan kläcka ur sig sådant som hans senaste "Farmaren och socialiseringen" eller som det "föredrag", han förra året blamerade sig med i Winnipeg om "Farmaren och kommunismen", vari han alltjämt red på den av den vetenskapliga socialismen för länge sedan som kvacksalveri vederlagda single tax teorien, ehuru han icke hade något grepp ens på denna. Detta "föredrag" gjorde säkerligen på de flesta ett ytterst pinsamt intryck, så som det alltid gör, då okunniga och fåfänga personer utan den ringaste tillstymmelse till självkritik prata i nattmössan om saker, som de icke begripa. Innan Nelson ännu hade en aning om, att det funnits några sådana personer som Marx och Engels, hade jag genomplöjt deras arbeten och många andra — framför allt historiska. Om man får döma av Nelsons i Forum till synes komna pamflettvisdom, så har han aldrig besvärat sig med något dylikt. Historia har han aldrig läst. Men prata kan han.

Ole Hjelt brukar kunna värdesätta personer ganska bra. Vi veta, att han nyligen på ett ytterst förträffligt sätt värdesatt Bergen offentligen. Till mig sade han, när han förra året befann sig på genomresa i Winnipeg, ungefär så här: "O. S. Nelson har aldrig studerat socialismen, han vet ingenting om den". Det har han ju nu även avlagt vittnesbörd om i Forum av den 1 febr. Men han yttrar sig gärna om den. Kloka människor bruka ju annars icke yttra sig om saker, som de icke känna till och icke begripa.

Men kanske Ole Hjelt hade orätt. Han kanske icke visste, att Nelsons vidlyftiga och gediga bildning består i en två månaders kurs vid en handelsskola i Winnipeg, där han fick lära sig räkna!!!! Det var ju icke underligt, att jag kände mig enkel och icke riktigt trivdes, när det satt personer med sådan fruktansvärd utbildning i de ekonomiska och sociala frågorna i Forums styrelse!!

Jag kan icke undlåta att citera följande ord av Albert Engström, som han nyligen skrev i "Strix" med hänsyftning på personer av Nelsons kaliber: "Det är sådana figurer, som i sanning tillhöra andens tattarfölje och borde sättas i nyttigt kroppsarbete i stället för att störa hyggligt folk med alster av rekordmässig dumhet".

Till sist får jag uppmana mr Hemingson i Kelliher, Sask., att skriva i S. C. T., om han vill, att jag skall befatta mig med hans skrivelser.

Nils F:son Brown.

BREV FRÅN EDMONTON.

Det gläder mig sannerligen att läsa i S. C. T. om svenskhetens vänner. När jag träffar svenskar som inte kan tala sitt modersmål, tycker jag att det är en skam. Varför icke lära barnen att läsa och skriva det svenska språket? Låt dem få lära litet av svenska historien, litet av folkets traditioner, så blevo de snart villiga att lära, och stolta när de fingo lärt sitt modersmål. Icke endast folket i Sverige och vad de ha åstadkommit i förbigångna tider, men tänk vad svenskarna ha gjort i sina nya fosterland, Canada och de Förenta Staterna, t.ex. i Minnesota, se vad svensken och skandinaverna som ett helt, ha åstadkommit där.

Här i Central Alberta har det svenska folket visat, att de icke äro rädda för svårigheter. Här finner man det ena svenska settlementet efter det andra, och nästan alla ha det bra.

Jag tycker det litet besynnerligt att svensken reser till Mexico för att bygga kolonier när vi ha här i Alberta 98 miljoner acres av gott land som inte brukas. Här är rum för många svenska kolonier. Jordmån är den rikaste i världen och klimatet är utmärkt gott.

Jag vill säga några ord om vår förening, det Skandinaviska Broderskapet, som stiftades förliden december. Vi ha nu 65 medlemmar och hålla möten varje söndag, dessutom ha vi sällskapliga tillställningar varje två veckor. Den 11 mars hade vi en korg fast som var en fullkomlig success. Nettointäkterna skänktes till Rysslands nödlidande. Där blev intaget $81.75 och eftersom utgifterna voro små, fingo vi en bra summa att sända bort.

Mycken tack, herr Red. för rummet, jag har upptagit.

F. W. McWhirter.

SVENSKHETENS BEVARANDE.

Tillåt mig säga några ord i den fråga, som för närvarande så livligt sysselsätter ej blott oss svenskar i utlandet, utan även vårt folk därhemma: "Huru skall bäst svenskheten bevaras i utlandet?"

Innan jag går till att besvara frågan, vill jag söka förklara, vad vi böra mena med ordet "svenskhet".

Alltför ofta framkastas detta ord utan bärande innehåll, därför också saknande tyngd och slagkraft. Den fråga, som så intimt berör oss alla, får ej diskuteras annat än med allvar och förstånd, såvida diskussionen ej skall urarta till spaltfyllnad och slutligen förvridas av dilettanter till oigenkännlighet.

Den svenskhet vi hava att bevara är icke satt inom glas och ram och uppställd i ett museum. Den är ej ett fixerat konsertprogram utan en utvecklingen följande naturprodukt.

Svenskheten är vi själva, var fiber i vår kropp, var droppe av vårt blod, var tanke i vår hjärna, vart hopp i vårt bröst. Vad vi skola bevara, är oss själva, bevara oss såsom svenskar!

De flesta av de ärade läsarna säga med säkerhet: "Vi vilja bevara svenskheten". Vad menar I därmed? Viljen I att frasen skall aktera på scenen, appläderas, få blommor, och slutligen, då ni hemkomma från föreställningen, när allt kommer omkring ändock befinnes vara "bara en liten vanlig aktris?"

Eller viljen I, att "svenskheten" skall vara ett profetiskt budskap, som eldar Edra sinnen, givande Eder vilja, kraft och mod att kämpa därför livet igenom? Det senare alternativet hoppas jag I väljen!

Den svenska befolkningen här ute utgör en "kärngrupp". — Var svenskt namn nämnes, nämnes det med aktning. Svenskar hava härute brutit mången teg och röjt mången väg samt uträttat månget snillrikt, månget historiskt verk.

Det svenska namnet förenas med begreppen ärlighet, seghet, mod, kraft. Dessa äro vackra epitet. Att de äro rättvisa, talar om att de svenskar, som brutit väg härute före oss hava brutit väg för "svenskheten" och lämnat kvar klangen av bergslagsmalm och dalpoesi. Det är detta arv, som vi skola bevara och utveckla. Vi skola ej sätta det inom glas och ram, ty det är en utvecklingen följande naturprodukt, en förgät-mig-ej från den svenska tegen.

Vi svenskar tjäna bäst vårt nya fosterland här ute genom att vara svenska; genom att offra för det vilja och mod, liv och blod, som endast de svenska kunna göra.

Ingen med sund tankegång kan för en sekund tänka på "svenskheten" såsom liggande dold i någon skog eller i någon spiselvrå flera tusen mil härifrån, där hemma i Sverige.

Den ligger oss närmare om hjärtat, ja, den ligger i våra hjärtan.

Genom att hedra våra fäders minnen, hedra vi våra fäders land, genom att bevara och utveckla våra fäders egenskaper utveckla vi oss själva i den naturliga riktningen.

Vår vilja, ofta svag som en aning, att bevara "svenskheten", är en naturdrift, lika självklar som fågelns skyddande vinge över sin unge.

Varföre dragas svenska män och kvinnor till varandra? Varför vårda vi våra fäders språk, ofta med stora svårigheter och försakelser? Varför vårda vi våra fäders tro, ofta med uppoffringar, som i sig själva förtjäna ett blad i historien?

Svenskar härute, I fören en hjältemodig kamp. — Varför kämpen I den? — Jo, emedan det är naturens lag, den svenska hågens kynne — svenskhetens triumf!

Låt oss nu diskutera frågan, huru vi i fortsättningen lämpligast skola strida för vår heliga sak? Innan jag kommer till min kärnpunkt, skall jag flyktigt beröra, vad som är allmänt erkänt, att uppfostran är det viktigaste medlet, i skolan, kyrkan och hemmet; bevarandet av vårt svenska språk, svenska seder och bruk samt svensk kultur.

Men här vill jag poängtera med all min kraft: Utan att vi utvecklas, äro alla ansträngningar, alla försakelser, alla uppoffringar av vilja, kraft, mod, tid och pengar utan värde, såsom kastade i oceanen till smulor åt hajarna.

Vi måste hålla steg med utvecklingen, om vi ej skola bliva ohjälpligt efter och leka kurragömma, där andra gå fram med öppna ögon. Civilisationen växlar ej min med varje århundrade längre. Dess ansikte är så livligt, att varje år, varje minut, varje sekund, en förändring tager plats, som återgives i den stora världsspegeln — livet.

Om vi bibehålla det svenska såsom det varit, äro vi förlorade. Vi måste med all aktning för det förflutna hålla ett vaksamt öga på det närvarande. Stillastående är tillbakagång. Om vi i dag stå, där vi stodo för 25 eller 50 år sedan, menas därmed att vi, i världens ögon, äro tusen år efter vår tid. Doktriner ramla nu som luftslott eller kungatroner. Den, som ej kan se ett nytt ljus, ej tänka en ny tanke, sover och uppvaknar en gång som i en ny värld, där han endast är ett spöke, ett främmande, där han ej häller får stanna kvar, kan stanna kvar.

Tiden är en snigel, vilken endast geniet springer om och med vilken endast utvecklingen kan hålla takt.

Kulturen är en produkt av utvecklingen och människan en produkt av kulturen. Om vi förneka dessa fakta, äro vi dömda och alla framåtsträvanden förgäves. Vad skola vi göra med en svenskhet utan ben? Den vore lika meningslös som en fågel utan vingar. Vi måste hålla takten, eller också gå ur ledet. Det är det fundamentala i all disciplin.

Jag riktar mig närmast till svenska pressen på denna kontinent. Ej med klander, ty vad jag talar om efterblivenhet, gäller ej pressen. Nej "efterblivenhet" är en tendens bland svenskarna här ute, en tendens, som ej får bliva ett faktum. Om vi ej kunna tåla att se nakna fakta i ögonen, ja, vad båtar då att bekymra sig om "svenskhetens bevarande?"

Min maning är till pressen, att giva akt på denna tendens och med all kraft motarbeta densamma genom att pådriva kulturella rörelser i modern anda.

Vi hava en antik kultur och behöva ej ytterligare en. Vi hava en framtid, må den bliva ärorik för de svenska, tågande fram med svenskhetens flygande fana med gult och blått i fältet! — Det är tro och hopp.

L. N. Gjörwell.

FRÅN NORRIS LAKE, MAN.

Den "gamle generalen" — krigsmonumentivraren O. Helander — har funnit sig föranlåten att komma sina nödställda vapendragare till hjälp, detta troligen som svar på deras S. O. S. signaler. I S. C. T. för den 23 mars återfinner ett inlägg från herr Councillor, som i allo är kännetecknande för honom.

Mitt förra inlägg var blott och bart ett avslöjande av Fanjunkare P:s och Korpral H:s egenkära skryt över det arbete, som de sade sig ha utfört och som påstods vara grundorsaken till councilns återval. Jag sade, att dessa personer icke hade mycket att yvas över, vilket ju också councilln erkänner i sitt sista inlägg. Men, som ytterligare svar på mitt brev kommer vår "briljante" representant för municipalstyrelsen med ett verkligt pot pourri, innehållande skymford, familjeförhållanden, hotelser m m. Man har rätt att begära, att en person som innehar en så pass framskjuten plats, som councilln har, borde ha begagnat sig av för honom mer passande metoder när det gäller att nedtysta någon som vågar opponera sig mot hans göranden och låtanden. Men härtill synes de nödiga kvalifikationerna saknas.

Först och främst säger councilln, att han gått i den för honom så saliggörande tron, att vi, som icke kunde giva honom vårt understöd, blivit "skickade upp av the mounties". Nog skulle det allt kittla generalen en hel del, om han verkligen kunde införpassa oss i fängelse för vårt tilltag att kritisera honom, men ännu så länge har hans hopp härom ej gått i fullbordan. Om nu herr councilln verkligen har andra omständigheter i syfte, när han utslungar sina insinuationer, vet jag icke, och om så är, kan man med all orsak fråga: Huru länge skall "Norra Polens" inbyggare tillåta sådana skymfer utösas över dem?

I samma nummer av tidningen återfinnes ytterligare ett inlägg från A. G. Backlund, i vilket skribenten påstår att "fanjunkaren var den första som sade att mr Helander ej var duglig till council". Likaväl påstår och tror councilln, att han har en "kärnfrisk här" att lita på. Ack, ja, du saliga tro! Granska er "kärnfriska här" litet nogare i sömmarna, herr council, och ni skall finna att i dess leder har insmugit sig en del vekryggar, som inte vågar visa sin färg.

Vad nu korpralens fadershjärta angår, så har jag allt för stor vördnad för min familj att indraga den i offentliga skrivelser av detta slag. Om herr councilln ville begagna sig av denna för honom så typiska metod, så står det ju honom fritt att så göra. Så till sist kommer han med kronan på verket. Den som icke är likatänkande med councilln, anser han vara en "broncho" och den måste tämjas. Vilken tvättäkta militarist- och Robespierresnatur lägges icke i dagen härmed! Herr councilln har visst glömt att han är en folkets tjänsteman i stället för dess översittare, men denna glömska är ju så naturlig hos publika tjänstemän numera, och man kan inte begära bättre från den gamle generalen, ty han är ett träffande exempel av den personificerade Petit Bourgeoisi.

Det torde knappast vara mödan lönt att "kasta mera krut på döda kråkor", men som en avslutning av mitt inlägg vill jag säga: Councilln begick ett misstag, när han understödde förslaget om monumentets uppförande. Om han då är den man han påstår sig vara, borde han inse och erkänna sitt misstag samt begagna sitt inflytande i att få förslaget upphävt. Vi ha nog, och övernog av minnen från kriget förutan detta. Ja, tyvärr, låter man oss icke, trots den bästa vilja, att glömma den orättfärdiga slaktningen.

En av de till Polen förrymde.

"KAN VÄR NUVARANDE STÄLLNING SOM FARMARE OCH ARBETARE PÅ ETT FREDLIGT SÄTT FÖRBÄTTRAS?"

Ovanstående fråga framställdes i Svenska Canada Tidningen för den 23 mars av P. O. Backström, och han inbjuder på samma gång till diskussion i ämnet. Frågan är av stor vikt för de producerande klasserna och utgör f. n. ämnet för de mest grundliga studier. Jag anser mig icke vara någon auktoritet i vad sociala och ekonomiska spörsmål beträffar, men när jag som arbetare dagligen får känna trycket och bördan av de nuvarande sociala och ekonomiska system, så har jag gjort mina iakttagelser och dragit vissa slutsatser, vilka jag nu önskar att framhålla.

Ett är säkert: de producerande klassernas ställning kan icke förbättras utan revolution. En fullständig omvältning är nödvändig. Det nu rådande ekonomiska systemet måste bortskaffas och ett nytt sättas i dess ställe. Genom reformer har man försökt att lappa upp och reparera den nuvarande samhällsbyggnaden, men trots detta skrider den allt fortare och fortare mot sitt förfall. Trots de många reformer som genomdrivits, är de producerande klassernas ställning sämre nu än någonsin tillförne i kapitalismens historia. Som bevis för detta mitt påstående behöver jag blott peka på de oroligheter, som dagligen förekomma i olika delar av världen. Den stora massan börjar att försmäkta under trycket och den drives till att icke blott visa sin missnöjdhet, utan till och med till uppror mot det bestående systemet.

Jag sade, att revolution är nödvändig, men den sociala revolutionen måste föregås av en intellektuell sådan. Med andra ord: De stora massorna måste besitta den kunskap, som är nödvändig för att göra revolutionen till en success. Massorna måste undervisas och en enhetstendens skapas, så att de kunna på ett rätt sätt begagna det enda medel, som kan med framgång nyttjas när det gäller att störta det nuvarande systemet — röstsedeln. De